

“Ο ΝΟΥΜΑΣ”

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ
ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 8.— Γιὰ τὴν Ἐπαρχίαν Δρ. 7
Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ Φρ. Χρ. 10.

Γιὰ τὴν Ἐπαρχίαν δεχόμεστε καὶ τρεῖς (2 Δρ. τὴν τρι-
μήν) συνδρομῆς.

Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητὴς ἢ δὲ στείλει μπροστὰ
τῇ συνδρομῇ του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιάκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια,
Εθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχί-
δρομου (Ἀκαδημία), Βουλὴ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδη-
ροδρόμου (Ὁμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ.
Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρου στὴ Βουλὴ).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Λευτεριά καὶ γλώσσα.— Ὁ κ. Ὑπουργός.—
Τρανὲς χαμηλότητες.— Ὁ Γ. Χατζιδάκης
—Οἱ ὑπερβολὲς τοῦ Ψυχάρη— Ὁ Μεγά-
λος— Ὁ ἀνεμόμυλος τῆς «Ἀκρόπολης»—
Τὰ διδασκτικὰ βιβλία — Κράτος καὶ Μι-
στριώτης.

ΥΣΤΕΡΑ ἀπὸ τὰ τελευταῖα γεγονότα, γιὰ τὸ ζήτημα
τῆς δημοτικῆς μας, δὲ θαρροῦμε νὰ βρισκονται ἀνθρώποι
ποὺ νὰ πιστεύουν πὼς ὑπάρχει λευτεριά σὲ τοῦτο τὸν
τόπο.

Ἡ λευτεριά, ὅπως ὅλα τὰ πράματα στὸ σημερινὸ ψευτο-
βασίλειο, ὑπάρχει γραμμικῶς μονάχα στὰ χαρτιά.

Ἐνας ὑπουργός, ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας (!) προσκαλεῖ
γιὰ νὰ ἐπιτιμήσῃ δυὸ δημοσίους ὑπάλληλους τὸν κ. Ν.
Χατζιδάκη καθηγητὴν στὸ Πανεπιστήμιον καὶ τὸν κ. Παλαμᾶ
γραμματέα, ἐπειδὴ εἶναι δημοτικιστὲς! Μ' ἄλλα λόγια ἐπει-
δὴ ἔχουν ὀριζομένη ἰδέα γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα, ἀντίθετη
πρὸς τὴν ἰδέαν τοῦ Μιστριώτη.

Καὶ τί νὰ τοὺς πῇ; «Σὰς διατάξω νὰ μὴ γράφετε τὰ
λογιστικὰ σας ἔργα στὴ γλώσσα τοῦ λαοῦ, στὴ γλώσσα ποὺ
θέλετε ἐσεῖς, μὰ σὲ κείνη τὴ γλώσσα ποὺ θέλω ἐγώ». Τίπο-
τα λιγώτερο, τίποτα περισσότερο σκότωμα τῆς σκέψης, τῆς
ἐνέργειας, τῆς πνευματικῆς ἐργασίας, τῆς συγγραφικῆς μορ-
φῆς, σκότωμα μοντολογικῆς τοῦ Λόγου.

Ποῦ; Στὴν «κοιτίδα τῆς ἐλευθερίας, στὴν Ἑλληνικὴν
χώραν ὅπου τὸ πάλαι κλπ. ...»

Μὰ μόνο σὲ ραγιάδες ἀνθρώπους, ποὺ ἀναπνέει ραγιάδι-
κο ἀέρα, καὶ ζοῦν σὲ ραγιάδικη συμπεριφορῶσι, μποροῦ-
σαν νὰ τολμηθοῦν τέτοια πράματα, δίχως νὰ νοουσεῖ καμιά
φωνὴ διαμαρτυρίας.

Σαμουὴλ μὲ μερικοὺς ἄλλους, νὰ παραδώσουν τὸν
τόπο κατὰ τὴ συμφωνία. Σὰν τελέστηκε ἡ συμφωνία,
εἶπε ἕνας ἀπὸ τοὺς Τούρκους τὸ τί κακὸ τὸν προ-
σμένει τὸν Καλόγερον ἀπὸ τὸν Ἀλῆ. Ρίχνει τότες
τουφεκιά ὁ Καλόγερος στὸ μπαρούτι, καὶ τινάζουν
ταῖς ὅσοι βρέθηκαν ἐκεῖ, δικοὶ μας κ' ἔχτροι.

Κακὴ καὶ ψυχρὴ αὐτὴ ἡ πράξις τοῦ ξένου καὶ
βαριεστημένου Καλόγερου, καὶ πολὺ μακριὰ ἀπὸ ἡ-
ρωϊκῆς. Ἡρωϊκὴ θὰ εἴτανε ἂν ἄφινε τὸν ἔχτρο νὰ
τὸν πιᾷ καὶ νὰ τὸν βασανίσῃ, καθὼς ἔκαμε ἄλ-
λος πρὸς περιφημὸς Καλόγερος ἀργότερα. Θὰ γλύτω-
νε ἔτσι καὶ τοὺς δύστυχους τοὺς Σουλῶτες. Ἐπει-
δὴ ἀφορμὴ ἀπ' αὐτὸ ὁ Ἀλῆς ἀκύρωσε τὴ Συθῆκη,
μὲ νέες πάλαι καταστροφές, μὰ καὶ μὲ νέες κ' ἀκό-
μα μεγαλύτερες δόξες (1). Τὸ μόνο σῶμα ποὺ γλύ-
τωσε κ' ἔφτασε στὴν Πάργα εἴτανε τοῦ Τζαβέλλα,
Δράκου καὶ Ζερβᾶ. Ἡ Πάργα τότες βρισκότανε σὲ
Ρούσικα χέρια. Τὸ δεύτερο σῶμα τοῦ Κουτσονίκου,
περικυκλώθηκε στὸν ἀνέγγιχτο βράχο τοῦ Ζάλογ-
γου, ποὺ στέκεται περήφανος ἀπάνω ἀπὸ τὰ νερά
τοῦ Ἀχέροντα. Γλήγορα ξεδευτήκανε οἱ λίγες προ-

1) Λέγεται πὼς καὶ χωρὶς ἐκείνη τὴν ἀφορμὴν, θάκυρω-
νε ὁ Ἀλῆς τὴ Συθῆκη. Αὐτὸ πιθανόν, μὰ δὲ δικαιώνει τὴν
παράσποντὴν πράξιν τοῦ Σαμουὴλ.

Ὅλοι κτερινισμένοι ἀπὸ τὸ φόβο, σκύβουν ραγιάδικα τὸ
κεφάλι σὲ κάθε πραξικόπημα ἐναντίον τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἡθι-
κῆς τοῦ ἔθνους, κοιτάζοντας μονάχα πὼς νὰ ἐκμεταλλευ-
τοῦνε κάθε περίσταση, εἴτε γιὰ νὰ ὠφεληθοῦν αὐτοὶ ἄτομι
κά, εἴτε γιὰ νὰ βροῦναι καὶ συκοφαντήσουνε μέσα στὴν ἀ-
ναμνηστικότητα τοῦ ὅπου ἔχουνε στὸ στομάχι, ἀπὸ πρόστυχα καὶ
τιποτένια πάθη.

Ο ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, ποὺ ἔτυχε νὰ βρεθεῖ ὅπου
γὰρ τῆς Παιδείας, εἶναι ἕνας ἄνθρωπος ποὺ δὲν ἔχει γνώμη
δική του γιὰ κανένα ζήτημα, καὶ τοῦτο γιὰτὶ εἶναι ὑποτα-
χτικὸς στὸ κόμμα καὶ στὴν καμαρίλλα ἀπ' τὴ μιὰ μεριά—
κι ἀπ' τὴν ἄλλη γιὰτὶ νιώθει τόσο ἀπὸ γράμματα κ' ἀπὸ
φιλολογία, ὅσο κ' ὁ Μιστριώτης.

Καὶ λοιπὸν ἀκούει νὰ φωνάζουν οἱ φημερίδες, καὶ πε-
ριμένοντας καὶ αὐτὸς καὶ διψῶντας καμιά στάλα ἔπαινο, κά-
νει πράματα ἀπερίσκεπτα, ἀσύντατα, δίχως νὰ νιώθει πὼς
ἡ ἀνικανότητά δὲ σκεπάζεται μ' αὐτὰ καὶ μ' αὐτὰ καὶ πὼς
δὲ θὰ βρεῖ χάριν μπροστὰ στὸ Θεοτόκῃ «διὰ τὴν τοιαύτην
πατριωτικὴν του στάσιν εἰς τὸ ζήτημα τῶν μαλλιαρῶν»,
ἀλλὰ θὰ μεταρρυθμιστεῖ κι αὐτός, καὶ θὰ πᾶει κάτω στὸ
Μοριὰ σὲ λίγο νὰ κοιτάξῃ τὴ σταφίδα του.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ὅμως δὲν εἶναι αὐτοῦ. Ὅποιος ὑπουργός
καὶ νὰ εἶναι, —καὶ φυσικὰ μὲ τὴν τέτοια κατάστασιν τῆς
πολιτικῆς μας δὲ μπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλος ἀπὸ καμιά τραγὴ
χαμηλότητα— ἔτσι θὰ διαχειριστεῖ τὸ ζήτημα.

Ἐχὲι μαζί του ὅλα τὰ θαυρώδεια ἀνθρωπάκια, εἴτε
δασκάλους λέγονται, εἴτε δημοσιογράφοι, εἴτε βουλευτές,
ποὺ κοιτάζουν μὲ τὴν ἀμάθεια καὶ μὲ τὴν μπερμπαντιά
νὰ πᾶνε μπριστά, καὶ ποὺ νιώθουν πὼς λιγάκι ἂν παρα-
στρατίσει πρὸς τὸ καλύτερο τὸ «καθεστὼς» πᾶει, βουλιά-
ζανε μιὰ γιὰ πάντα.

Ο Γ. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ (ὁ γλωσσολόγος) μὲ τὰ ἄρθρα
ποὺ δημοσίεψε στὴς «Ἀθῆναι» τῆς περασμένης βδομάδας,
ξεσκεπάζτηκε τόσο καλὰ, ὅσο δὲν προσμένανε κείνοι ποὺ
τὸν πολεμοῦν.

Τὰ γραψίματά του δὲν εἴτανε πόλεμος κατὰ τῆς ἰδέας
μας, οὔτε συζήτηση λογικὴ κατὰ τῆς δημοτικῆς μας, μὰ
εἴτανε ξεχείλισμα ἀτιμίας, συκοφαντίας, ψευτιᾶς, τρέλλας,
εἴτανε μαλλιοτράχημα τῆς ψυχῆς του, τοῦ νοῦ του, τῆς ἐ-
πιστημονικῆς του μόρφωσης, τῆς ἀξίας του, τῆς κοινωνι-
κῆς του ὑπόστασης, εἴτανε γροθιά κατὰ τοῦ κεφαλιοῦ του,
μπάτσος κατὰ τῆς φήμης του, κλωτσιὰ τοῦ γλωσσολόγου
κατὰ τοῦ γλωσσολόγου.

Μπορεῖ νὰ πᾶρει κανεὶς τὰ ἐπιχειρήματά του —καὶ ἔγω-
γίνοι αὐτὸ πολὺ γλήγορα στὸ «Νουμᾶ» —καὶ νὰ δείξῃ πὼς
ὁ ἄνθρωπος μέθησε ἀπὸ τὸ ἄψυ πιοτὸ τοῦ πάθους τοῦ προ-
σωπικοῦ κατὰ τοῦ Πάλλη, καὶ τοῦ μίσους τοῦ ἐπιστημονι-
κοῦ κατὰ τοῦ Ψυχάρη, καὶ ἔγινε ἀνίστητος, τάπη, πτώ-
μα, καὶ οἱ ἀναρθερὲς φωνές του καὶ τὰ παραμιλητὰ τοῦ με-
θισιοῦ του, γιομάτα ἀντίφαση σὲ κάθε γραμμὴ, γιομάτα
δόλο, πλάνη, ἀπάτη, τὸν κάνουν πρότυπο παράδειγμα

μῆθειές τους. Ἄλλο ἀπὸ θυσιὰ δὲν τοὺς ἔμνησκε.
Τὴν πρώτη, τὴ μεγάλη θυσιὰ, τὴν ἔδειξαν οἱ γυ-
ναῖκες. Ποιὸς δὲν τᾶκουσε τὸ ἱστορικὸ τους; Παρὰ
νὰ βλέπουνε τὰ τέκνα τους σὲ τέτοιον ἔχτρο χέρια,
τὰ τινάζανε ἀπὸ τὸν γκρεμνόν. Ἡθε κατόπι κ' ἡ
δική τους ἡ σειρά. Πιαστήκανε στὸ χορὸ, καὶ χο-
ρεύοντας καὶ τραγουδώντας σέρνανε τὸ γῦρο, καὶ
κάθε φορὰ ποὺ τέλειωνε ὁ γῦρος, πηδοῦσε καὶ ἀπὸ
μιὰ τους στὸ βάραθρο. Ἡρωϊσμός πολὺ πιὸ ἀληθι-
νὸς κ' ἀντάμα πρὸς ὑπεράνθρωπος ἀπὸ τὸ θεατρικὸ
ἐκεῖνο κ' ἀσυνείδητο πραξικόπημα τοῦ Καλόγερου
Σαμουὴλ Δράμα ποὺ μᾶς δηγύεται μὲ θεϊκὴ δύναμιν
τὰ βάσανα, τὴν ἐπιμονήν, τὴν ἀπόφασιν, τὸ ψυχικὸ
μεγαλεῖο τῶ γυναικῶν ἐκείνων. Δὲ μᾶς φαίνεται
νάβγαλε τέτοια πολλὰ ἡ ἀνθρώπινη ἡ ἱστορία. Κι
ὅμως τᾶφινουμε αὐτὰ ὅλα καὶ τρέχουμε σὰν τρελλοὶ
εἰκοσι κ' εἰκοσιπέντε αἰῶνες πρὸς παραπίσω, γιὰ νὰ
βροῦμε καὶ νὰ δείξουμε στὸν κόσμον προγονικὰ μεγα-
λεῖα!

Οἱ ἄντρες τους, ἄλλο δὲν τοὺς ἔμνησκε παρὰ
τᾶναπόφευγο τὸ γιουρούσι, κ' ἀπὸ ὀχτακίους μόλις
ἐκατὸν πενήντα γλυτώσανε καὶ καταφύγανε στὴν
Πάργα.

Τὸ τρίτο σῶμα πιάστηκε στὸ μοναστήρι Σέλτισο

ἀνθρώπου ποὺ ἔχασε τὰ νερά του, καὶ θαλασσοπνίγεται καὶ
ζητάει βοήθειαν ἀπὸ Θεοὺς καὶ ἀνθρώπους.

ΒΓΗΚΑΝΕ καὶ φωνάζανε πάλαι οἱ ἀνίδεοι γιὰ τὴν ἐ-
περβολὴν τοῦ Ψυχάρη.

Γιὰ ὅσους δὲ στέκονται στὴν κατάλληλῃ πνευματικῇ
μόρφωσιν νὰ νιώσουνε τὴ σημασίαν τῆς δουλειᾶς τοῦ Ψυχάρ-
η, τὴ σπουδαιότητα ἀλάκερου τοῦ ἔργου τοῦ λογοτεχνικοῦ
κ' ἐπιστημονικοῦ μαζί, μποροῦμε νὰ ποῦμε τὰ λίγα τοῦτα.

Ὁ Ψυχάρης μᾶς ξεσκέλασε ἀπὸ τοὺς δασκάλους καὶ
μᾶς χάρισε τὴ λευτεριά. Οἱ ἀνίδεοι λένε πὼς μᾶς ἔκαμε
νὰ πιστοῦμε στὰ βρόχια καινούργιας σκλαβιάς. Εἶναι τὸ
ἴδιο αὐτό, σὰ νὰ λένε γιὰ ἕνα ἔθνος, ποὺ λευτερώθηκε ἀπὸ
τυραννικὸ ζυγὸ καὶ διοργανώθηκε σὲ πολιτεία καὶ φυσικὰ
ἐποχράτησε σὲ νόμους, —πὼς μπῆκε σὲ δευτέρῃ σκλαβιά.

ΜΕΣΑ ἀπὸ ὅλη τὴ μυρίλα τῆς τρομοκρατικῆς συκο-
φαντίας, ἕνας ἄνθρωπος ξεχώρησε. Ὁ Παλαμᾶς. Βγήκε μο-
νάχος μὲ τὴν ὑπογραφήν του φαρδεῖα πλατεῖα, καὶ μὲ τὸ
θάρρος τῆς γνώμης ποὺ τὸν ἀνεδίει πάντα ἀψηλότερα ἀπ' ὅ-
λους, ἀπαντώντας στίς ἐναντίον του χυδαῖες βρισιὲς τοῦ πε-
ρίφημου φημεριδογράφου Πώπ, δήλωσε ρητὰ καὶ καθαρὰ
πὼς εἶναι ἀδημοτικιστὴς καὶ πὼς αὐτὸ ἀποτελεῖ «τὴν ἀ-
ρετὴν του». («Σκρίπ» καὶ «Βεστία» 16 τοῦ Μάη).

Γιὰ ὅσους συνθίζουν νὰ κρίνουν ὅλα μὲ τὴ ζυγαριὰ τῆς
κοινῆς γνώμης καὶ τῶ συμφερόντων τους, αὐτὸ φάνηκε θά-
μα. Μὰ ὅσοι ξέρουν τὸν Παλαμᾶ, τὸ εἶδαν σὰ φυσικὸ μό-
νο. Τίποτα περισσότερο.

Ὅμως δὲ μᾶς ἐμποδίζει νὰ συμπεράνουμε.

Χρεάζεται ἡ κατάλληλῃ στιγμή, γιὰ νὰ φανεῖ ὁ με-
γάλος χαρακτήρας. Καὶ ἡ στιγμή ποὺ φάνηκε ἡ δῆλωσις
τοῦ Παλαμᾶ, δίχως νὰ λογαριάσει ὁ ἴδιος τὸ τοσκούρι τοῦ
κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ποὺ στεκότανε ἑτοιμὸ πάνου
ἀπὸ τὸ κεφάλι του, εἴτανε στιγμή τόσο κατάλληλῃ, ὥστε
νὰ δειχτεῖ θεοφάνερα μιὰ γιὰ πάντα πὼς ὁ Παλαμᾶς εἶναι
Μεγάλος.

ΤΙ ΝΑ ποῦμε γιὰ τὸν ἀνεμόμυλον τοῦ Γαβριηλίδου, τὴν
«Ἀκρόπολη»;

Εἶναι ἀλήθεια πὼς στάθηκε στὸ ζήτημα ἡ πιὸ φωτι-
σμένη, ἀπὸ τὸ θεόστραβο Ἀθηναῖκο Τύπο. Μὰ ἡ καταρα-
μένη τρομοκρατία ποὺ ἔσπειραν οἱ Πώπ καὶ οἱ Γιάνναροι,
τὴ φόβισαν τόσο ὥστε νὰ βγῇ ἕνα καλὸ πρῶτ' καὶ νὰ βρῇ
Ψυχάρη καὶ Πάλλη, μὲ τέτοιον τρόπο ποὺ ἀδύνατε εἴταν
νὰ τὸ περιμένει κανεὶς ἀπὸ τὴν «Ἀκρόπολη».

Τί μ' αὐτό; Ὁ Γαβριηλίδης κράτησε τὴ σημαία τῆς
ἀντιδράσεως κατὰ τῆς χαζομάρας τοῦ Μιστριώτη καὶ τοῦ θα-
λασσομάτος τοῦ «ἄβουλου» Ὑπουργοῦ, μιὰ χαρά, — καὶ
γαὶ του.

Τὸ πὼς κακομεταχειρίστηκε καὶ τὸ «Νουμᾶ» δὲ μᾶς
πειράζει. Ἐμεῖς δὲ βλέπουμε προσωπικά, βλέπουμε ἰδέα.

μ' ἀκόμη χειρότερα ἀποτελέσματα. Ἀπὸ χίλιους
μόλις ἔφερε στὴν Πάργα ὁ Μπότζαρης σαρανταπέν-
τε νομάτους.

Περάσανε ἀπὸ τὴν Πάργα τᾶπομεινάρια αὐτὰ
τοῦ ξαναγεννημένου κλασσικοῦ Ἑλληνισμοῦ στοὺς
Κορφοὺς, κ' ἔμειναν ὀρφανοὶ ἀπὸ πατρίδα δεκαφτὰ
χρόνια. Χαρά του καὶ καμὰρι του ἐκείνου ποὺ θὰ
μᾶς ἱστορήσῃ τὸ γυρισμό τους στὸ δοξασμένο τους
βράχο, τότες ποὺ ξαναρρίζανε τὰ μαγικά βόλια
τους γιὰ νὰ κηρύξουν τὸν ἱερὸ τὸν Ἀγών.

§ 10

Ἐνέργεια καὶ Συνέργεια.

Ὁ Ψυχάρης, ἕνας ἀπὸ τοὺς λίγους ποὺ ψυχο-
λογήσανε σοβαρὰ τὸν ἐθνικὸν χαρακτήρα εἶπε κάπου
(1). «Ἀν.... ἡ Ἑλλάδα ἤξερε τί θὰ πῇ ἐνέργεια
καὶ συνέργεια μαζί, θάτανε ἀμέσως Κράτος μεγα-
λόν. Στὸ ἴδιο τοῦ ἔργου ξεδιάντως καὶ τὸ ρωμαῖ-
κὸ τὸ ψυχόρμητο τοῦ «κομματισμοῦ», ἡ καλλίτερος
τοῦ «προσωπικισμοῦ», ποὺ καταντάει τὸ ἴδιο πρᾶ-

1) «Ἀπολογία» κεφ. Θ' § 78, σελ. 308.

Πατήστε πάνω μας, δὲ μᾶς νοιάζει, μὰ στηλώστε τὴν Ἰδέα.....Θὰ εἰς προσκυνήσουμε.

*

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ τῶ διδαχτικῶ βιβλίων ἔφερε ὅλον αὐτὸ τὸ θόρυβο. Ὁ Μιστριώτης βλέποντας πὺς δὲν ἐγκρίνονται τὰ βιβλία τῶ φίλου του, βγήκε καὶ φώναξε πὺς ἡ Ἐπιτροπὴ εἶναι ὄργανο τῶ δημοτικιστῶν, καὶ πὺς θὰ καταστρέψει τὴν «ἐνότητά τῆς φυλῆς».

Ὅταν τσεπώνουμε ἡ φυλὴ πάει καλὰ, ἀλλοιῶς ὅλα κιν-
τουνοῦν καὶ προδίδονται.

Νά λογικὴ πού, μὰ τὴν ἀλήθεια, ἀξίζει ἓνα ἀν-
τριάντα στὸ Μιστριώτη.

*

Ο ΜΙΣΤΡΙΩΤΗΣ. Ἡ λόξα του, ἡ μανία του, ἡ τσέ-
πη του, τὸ ἀτομικὸ του συμφέρο, ἡ χαζομάρα του, τὸ τρι-
κλισμένο περπάτημά του, τὸ ψηλὸ καπέλλο του, ἡ κακο-
μουτσουιά του, τὸ ραχάτι του, τὸ κομπολόι του, ἡ μου-
διασμένη καὶ τρεμουλιαστὴ λαλιά του, ἡ βρυκινησιὰ του,
—ἀντιπροσωπεύουν θαμαστὰ τὴν κατάστασιν τοῦ σημερινοῦ
Κράτους.

Πρέπει νὰ σβυστεῖ ἀπ' ὁλοῦς τὸ «Βασίλειο τῆς Ἐλ-
λάδος», καὶ νὰ γραφεῖ «Βασίλειο τοῦ Μιστριώτη». Τότε
θὰ εἴμαστε μέσα στὴν ἀλήθεια.

ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΔΙΗΓΗΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΡΡΩΣΤΟΥΣ

Δημοτικὸ Νοσοκομεῖο «Ἡ Ἑλπίς». «Αἰθου-
σα Ἀσκληπιός». Κλινικὴ τοῦ καθη-
γητῆ κ. Γεράσιμου Φωκά.

Ἀριθ. 17.

Κώστας Μιτυληναῖος, 14 χρονῶν, μαθητὴς, ἀπὸ
τῆ Νάξου· ἔχει χταπόδι τῆς μύτης.

«Τώρα εἶναι ἓνας χρόνος ἀπὸ τότε πού μου φά-
νθηκε. Πρὶν φανῇ εἶχα αἱμορραγίες ἀπὸ τὴ μύτη μου·
ὕστερα λίγο-λίγο, κατέβαινε ἓνα σπινάκι μικρὸ μι-
κρό· κι ὅσο πῆγαινε μεγάλωνε· πῆγα λοιπὸν σ' ἓνα
γιατρὸ στὴ Νάξου καὶ μοῦκοβ' ἀπόνα κομματάκι·
μοῦκοβ' ἓνα κομματάκι, ἀλλὰ δὲ μπορούσε νὰ τὸ
ξεριζώσῃ, νὰ τὸ βγάλῃ· ὕστερα ἦρθα στὴν Ἀθήνα
καὶ μοῦκαμαν ἐγγείριση· τῶνοιζαν, τὸ καθάρισαν,
ἀλλὰ δὲν τὸ βγάλαν ὅλο· ἔμειν' ἓνα κομματάκι καὶ
ξαναγίνηκε· καὶ μοῦχε πεῖ ὁ κύριος καθηγητὴς, ὅτ'
εἶναι πολλῶν εἰδῶν πολυπόδες· αὐτὸς εἶναι, λέει,

κακοήθης πολυπόδας· ἔπειτα πάλι πῆγα, μοῦ ξανα-
κάμαν δευτέρα ἐγγείριση, ἓνας ἄλλος καθηγητὴς,
γιατὶ ἔλειπε ὁ κ. Φωκάς· κι ὅταν ἦρθ' ὁ κύριος
Φωκάς, μοῦ εἶπε νὰ ἔρθω πάλι ὕστερ' ἀπὸ πέντε ἐξή-
μηνες νὰ μοῦ ξανακάμῃ· ὕστερα ἦρθα καὶ μοῦ κά-
μαν τρίτη ἐγγείριση καὶ μοῦ σκίσαν ἀπὸ ἔτσι ὅλο
τὸ μάγουλό μου καὶ μέσα τὸν οὐρανίσκο· στὶς ἄλ-
λες ἐγγείρισεις δὲ μοῦχαν σκίσει τίποτε, ἀλλὰ τούτῃ
δὴ τὴν τελευταία μοῦσκισαν τὸ μάγουλό μου κι ἀπὸ
μέσα τὸν οὐρανίσκο· μοῦ τὸ βγάλαν λοιπὸν καὶ τό-
τες· μοῦ τὸ βγάλαν, ἀλλὰ πάλ' ἀπόμεινε ἡ ρίζα
καὶ ξαναφύτρωσε· καὶ γίνηκε ἔτσι πού τὸ βλέπετε
ἐξήμηνες εἶναι ἀπὸ τότε καὶ νά, πὺς γίνηκε· τώ-
ρα λοιπὸν μὲ πειράζει στὴν ὁμιλία· μοῦ πητακῶνει
τὸν οὐρανίσκο καὶ δὲ μπορῶ νὰ μιλήσω καλὰ· ἔπει-
τα δὲν ἀναπνέω καθόλου ἀπὸ τὴ μύτη· καὶ τὴ νύ-
χτα ρουχαλίζω, καὶ δὲ μπορῶ νὰ κοιμηθῶ, γιατί δὲ
μπορῶ νὰ πάρω ἀνάσα ἀπὸ τὴ μύτη καὶ πνίγομαι,
κοντεύω νὰ σκάσω».

Ὁ ἄρρωστος αὐτὸς περιγράφει πιστὰ τὴν ἱστο-
ρίαν ἐνὸς ρινοφαρυγγαίου πολυπόδα μ' ὅλες τίς προ-
σπάθειες πού ἔγιναν γιὰ νὰ βγαλθῇ καὶ μ' ὅλες τίς
ἐνόχλησεις πού τοῦ φέρνει τώρα. Σ' ὅλες τίς προη-
γούμενες ἐπαναληφμένες ἀποπείρες πού ἔγιναν γιὰ
νὰ βγαλθῇ ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς δρόμους, μόνο κομμα-
τια κατορθώθηκε νὰ βγοῦν καὶ γιὰ τοῦτο ὁ πολυ-
πόδας ἐξακολουθοῦσε ν' ἀξαίνει· λοιπὸν στὶς 27
τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1907 ἀναγκαστήκαμε, γιὰ νὰ
βγῇ ὁλότελα, νὰ κάνουμε πρόσκαιρη διέχπριση καί,
μετὰ τὸ ἀφαίρεμα τοῦ πολυπόδα, νὰ ξαναβάλουμε
τὸ σαγόνι στὴν πρωτοτερινὴ θέσιν του καὶ νὰ τὸ
συγκρατήσουμε ἐκεῖ μὲ σύρμα. Σήμερα ὅμως ὁ ὄγ-
κος ξαναγύρισε καὶ μεγαλωμένος ξεβγαίνει ἀπὸ τὸ
δεξιὸ ρουθούνι, ἀπὸ τὸν καταπιῶνα, κι ἀπὸ τὸ
σάρκινον οὐρανίσκο, ἀπὸ ἓνα τρύπημα πού ἔκα-
νε κατὰ τὴ μέση του. Ὡστε ἀποφασίστηκε νὰ ξα-
ναεγγειριστῇ, καὶ στὶς 27 Μαρτίου ἔγινε μερικὴ
διέχπριση τοῦ ἀπανωσαγονίου ἀπὸ τὸν καθηγητὴ μας
κ. Φωκά· ἄμα ἔγινε ἡ κοψιά, βρέθηκε τὸ ἀπανωσά-
γονο ἔτσι τέλεια κολλημένο στὴν πρωτοτερινὴ θέσιν
του, σὰ νὰ μὴν εἶχε γίνει καθόλου διέχπριση· στὸ
προχώρημα τῆς ἐγγείρισης κοφοχωρίστηκε τὸ δεξιὸ ἀ-
πανωσάγονο καὶ ὁ οὐρανίσκος, καὶ ξεσκαπώστηκε ὁ
ὄγκος πού ἔπινε ὅλον τὸ δεξιὸ μυχτήρα καὶ τὸ φά-
ρυγγα· ὁ πολυπόδας ἀφαιρέθηκε ἐντελῶς, ὅσο ἦταν
δυνατὸ χωρὶς αἱμορραγία· ἔπειτα ῥάφηκε ὁ σάρ-
κινος οὐρανίσκος, ἀφοῦ πρωτότερα πωματίστηκε ἀπὸ

τὸ στόμα γιὰ τὴν αἰμόσταση. Τὰ χεῖλια τῆς κο-
ψιάς στὸ δέριμα τοῦ προσώπου εἶχαν ἔνωση μὲ πρῶ-
τὴ ἐπιτυχία.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ. Πητακῶνει=πιέζει.

Χταπόδι=χταπόδι κυρίως λένε τοὺς κυρτοὺς πού κάνουν
οἱ ἐπιπόλαιες φλέβες· αὐτὸς ἐδῶ κι ἄλλοι πού ἀκούσαμε λέ-
νε χταπόδι καὶ τὸν πολυπόδα.

Ἐνωση μὲ πρῶτὴ ἐπιτυχία=ἔνωση κατὰ πρῶτο σκοπό.

(Ἀπὸ τὴν κλινικὴ Φωκά)

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

«Γιάννη Περγιαλίτη ΤΑ ΩΡΑΙΑ : Β' ΤΡΕΛΛΑ
ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ με πρόλογο τοῦ κ. Φιλέα Λεμπέ-
γκ». Ὁ Περγιαλίτης εἶναι φίλος μου, εἶναι καὶ συ-
νεργάτης τοῦ «Νουμά», καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς ἀρ-
χαίτερος καὶ ταχτικώτερος, καὶ γι' αὐτὸ μοῦ ἀ-
ρέσουν καὶ τὰ τραγούδια του. Τὰ διαβάζω πάντα
σὰ φιλικὰ κελαδήματα, κι ὅταν καταπιάστηκα κα-
μιὰ φορὰ νὰ κρίνω κανένα του, τὸ κρίνω πάντα μὲ
τὴν ψυχὴ μου καὶ ποτὲ τὸ νοῦ μου— τὸ κρίνω δηλ.
πάντα σὰ φίλος καὶ ποτὲ σὰν κριτικὸς. Ἔτσι τῶ-
παθα τώρα καὶ μὲ τὸ καινούριο βιβλιαράκι του· λα-
χτάρησα μὲ τὸ εἶδα φρέσκο φρέσκο νὰ μὲ γλυκο-
χαιρετᾷ, τὸ χὰδεψα μὲ ἀγάπη, τὸ ρούφηξα μὲ ἡ-
δονὴ καὶ τὸ μπιστεύτηκα ὕστερα σ' ἀγαπημένα χέ-
ρια νὰ μοῦ τὸ φιλᾷ σὰν ἀγάπης θυμητάρι.

Οἱ ἀναγνώστες τοῦ «Νουμά» τὴν ξέρουνε τὴν
ποίησιν τοῦ Περγιαλίτη. Τὸν διαβάζουν ἐξὴν χρόνια
τώρα ἀπανωτὰ κ' ἔχει σηματοπισμένη πιά ὁ καθέ-
νας τὴ γνώμη γιὰ τὸν ποιητὴ—κι ὅλοι, καὶ σ' αὐ-
τὸ εἶμαι σίγουρος, θὰ τὸν ἀγαποῦνε. Ἐνα μοναχὰ
θὰ τοὺς στενοχωρέσει κάπως, ὅπως μὲ στενοχώρεσε
καὶ μένα. Τὸ ὅτι δηλ. ὁ Περγιαλίτης καὶ τώρα,
καθὼς καὶ μὲ τὸν πρῶτο τόμο του, μᾶς βγήκε μὲ
ξένους προλόγους. Δηλ. ὁ πρῶτος τόμος του βγήκε
μὲ πρόλογο τοῦ κ. Παύλου Νιρβάνου καὶ ὁ δεύτερος
τόμος του μὲ πρόλογο τοῦ κ. Λεμπέγκ. Γιατὶ αὐτό;
Ποιὰ ἰδέα ἔχει ὁ κ. Νιρβάνου καὶ ποιὰ ἰδέα ἔχει ὁ
κ. Λεμπέγκ γιὰ τὴν ποίησιν, τὸ ξέρουμε. Ποιὰ ἰ-
δέα ἔχει ὁ Περγιαλίτης γιὰ τὴν ποίησίν του καὶ τὰ
ποιήματά του, θέλουμε νὰ μάθουμε, κι αὐτὸ θὰ
μᾶς τῶλεγε ἂν τὸν πρόλογο τὸν ἔγραφε ὁ ἴδιος κι ἂν
ἔφινε τοὺς ἄλλους νὰ μιλήσουνε ὅτα θὰ βγαίνει τὸ
βιβλίο. Ἐσχάσα ὅμως. Ὁ Περγιαλίτης εἶναι ποιη-
τὴς, καὶ σὰν ποιητὴς, δὲν τὰ πολυπροσέχει τὰ τέ-

μα, δηλαδὴ ἀσυνέργεια. Ἀς σταθοῦμε λοιπὸν κ' ἐ-
μεῖς μιὰ στιγμὴ ὕστερ' ἀπὸ τὸ φανερὸ τὸ Σουλιώ-
τικο δράμα, κι ἂς ρωτήσουμε ἐκεῖνο πού πρῶτο
πρῶτο ἀπ' ὅλα ἔπρεπε νὰ μᾶς ξηγήσῃ ὁ ἱστορικὸς
μας, κι ὅμως μήτε λέξη δὲ μᾶς βαλεῖ μέσα στὸ
βιβλίο του γιὰ αὐτό.

Τὰ τρία ἐκεῖνα χρόνια πού ἔσταζε στάλα στά-
λα τὸ αἷμα τοῦ μεγάλου τοῦ «Ἑλληνικοῦ Κέντρου»
καθὼς ὁ ἴδιος τὸνομάζει τὸ Σούλι, ἰ τί ἔκαμνε ἡ
ἄλλη ἡ Κλεφτουριά ὁλοτρόγυρα; Πόσοι, καὶ ποιοί
τοὺς θελήσανε νὰ βοηθήσουνε τοὺς Σουλιώτες καὶ νὰ
συμπράξουνε μαζί τους, πόσοι δὲ σκοτιστήκανε,
παρὰ ἢ μείνανε στὰ λημέρια τους, ἢ ξεκινήσανε ἄλ-
λου γιὰ λογαριασμό τους, καὶ τέλος πόσοι προτιμή-
σανε νὰ πᾶνε μὲ τὸν ἴδιο τὸν Ἀλῆ, τὸν τύραννο
καὶ τὸ δῆμιο ὅλης μας τῆς ἀσύμπραγης μαζίας;
Μυστήρια ὅλ' αὐτὰ γιὰ τὸν κοινὸν ἀναγνώστη. Ὁ
ἄνθρωπος πού μᾶς ἔγραψε ἀλάκερη διατριβὴ γιὰ νὰ
μᾶς πῇ τὸ τί θὰ εἶτανε τὸ ἔθνος ἂν ὁ Ἀλῆς ἐβγαί-
νε μεγάλος νοῦς κι ἂ βαφτιζότανε καὶ χρι-
στιανός, δὲ συλλογίστηκε νὰ μᾶς γράψῃ ἐδῶ μήτε
μισὴ λέξη γιὰ δυστύχημα θλιβερώτερο κι ἀπὸ τὸ
Σουλιώτικο δράμα, τὸ δυστύχημα τῆς αἰώνιας ἀσυ-
νέργειας, πού μᾶς χαντάκωσε καὶ τότες, καθὼς πᾶν

τα. Ἐπειδὴ ἔτσι δευτερώθηκε καὶ ξαναδευτερώθηκε
ἡ Ἑλληνικὴ ἱστορία ἀπὸ τὰ παλιὰ της. Ἔτσι τοῦ
κατάντησε φυσικὸ τοῦ ρωμαϊκοῦ λαοῦ νὰ μοιράζε-
ται καὶ κομματιαζεται ὁμπρὸς τοὺς μεγάλους τοὺς
κίνυνους· τόσο φυσικὸ, πού τίποτις δὲν τῶχει νὰ
σοῦ τὸ φέρῃ κι ἀποδείξῃ τῆς καταγωγῆς του ἀπὸ
τοὺς παλιούς, πού ἂν εἶναι δοξὰ τοῦ κόσμου ὁ μα-
ναδικὸς τοὺς πολιτισμός, ὅμως ὅσο γιὰ τὸ ἴδιο τὸ
ἔθνος, ἡ ἀσύστατη κ' ἡ ἀπρονόητη ἀσυμπραγία τοὺς
ἔπρεπε νὰ μᾶς φέρῃ ντροπὴ καὶ ταπείνωσιν, ἀφοῦ
μᾶς ἔφερε πάντα τὴν σφοδρὰ καὶ τὸν ὀλεθρο.

Τάχα δὲ θὰ βρεθῇ στὸ τέλος τρόπος νὰ τὴ βγά-
λῃ ὁ λαὸς αὐτὸς ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ τέτοιαν πανού-
κλας; Ἰσως, ὅταν ὁ Σλαβισμὸς ριζωθῇ καὶ καστρω-
θῇ στὸ κατώφλι του, καὶ δὲν ὑπάρχει πιά ἀνάγκη,
μὰ μήτε δυναμὴ γιὰ ἀνπλώσῃ χεῖρι νὰ βοηθήτῃ
τοὺς ἀδερφοὺς του, πού ψήνουνται αἰῶνες τώρα σὲ
φούρνο σιγανῶ καὶ βεβαίου ἀφανισμοῦ.

211

Ἀλῆς καὶ Κλεφτουριά.

Ὁ Ἀλῆς, μεθυσμένος πάντα ἀπὸ τὴ μανία νὰ

συστήσῃ δική του Μωαμεθανικὴ Αὐτοκρατορία, γύ-
ρισε τώρα τὴν προσοχὴν τοῦ στὴ Ρουμελιώτικη Κλε-
φτουριά! Πότε λοιπὸ μὲ τὴ βία πότε μὲ τὴν πονη-
ρίαν τοὺς ὑπόταξε λίγους λίγους, καθὼς καὶ τοὺς ἄ-
ξιζε. Ἐχομε ὡς τόσο κ' ἓνα δυὸ κινήματα, μικρὰ
θὰ πῆτε καὶ κομματιαστά, κάμποσο ὅμως σημαντι-
κά, μάλιστα ἐπειδὴ μᾶς δείχνουνε πὺς ἄρχισε τέ-
λος τὸ ἔθνος ἐδῶ κ' ἐκεῖ νὰ μισονοιῶνται πὺς μονά-
χο του θὰ κάμῃ ὅ,τι θὰ κάμῃ. Δίχως ἄλλο θὰ συν-
τελέσανε σ' αὐτὸ τὸ μάθημα κ' οἱ Σουλιώτες, πού
δείξανε τὸ πρῶτο δοξασμένο παράδειγμα. Εἶναι ἀλή-
θεια πὺς στὰ Ἑλληνικά τὰ νερά εἶχαμε ξένους στό-
λους, τὸ Ρούσικο, μὲ τὸ νὰ κρατοῦσανε ἀκόμα οἱ
Ρούσοι τὰ Ἐφτάνησα, καὶ τὸν Ἀγγλικό, πού συμ-
μαχοῦσε τότες μὲ τοὺς Ρούσους ἐναντίον τοῦ Να-
πολέοντα. Τὰ κινήματά μας ὅμως ἐκεῖνα, ὅσο κι
ἂν εἶχανε πάντα πηγὴν τοὺς τὴν ἐλπίδα τῆς ξένης
βοήθειας, εἴτανε, τοῦλάχιστο στὴν ἀπανωσιά, πιδ
σὰν αὐτότελα κι ἀνεξάρτητα καὶ μὲ κάποια πολι-
τικὴ ὁργανισμένα, κι ἂς ἀποδειχτήκανε ἀκαρπὰ ἐ-
ξαιτίας τῆς χρονικῆς μας τῆς ἀσυνέργειας.

Εἶχε τότες ὁ Ἀλῆς μεγάλο του προστάτη καὶ
στόλο τὸ Ναπολέοντα. Πολὺ φυσικὸ αὐτό. Τοῦ μῆ-
νοῦσε λοιπὸν τοῦ Ἀλῆ, ὁ Μεσσίας ἐκεῖνος τοῦ Ρήγα